

Pylväskataja-aidan rauhoittamishakemus, Valko

RAYML 13.02.2025 § 8
773/11.03.05/2024

Valmistelija

Ympäristöpäällikkö Heidi Lyytikäinen, puh. 0440 555 373

Hakemus ja toimivaltainen viranomainen:

Kiinteistön 434-404-3-99 omistaja on 9.10.2024 jättänyt hakemuksen rakennus- ja ympäristölautakunnalle yksityisellä maalla sijaitsevan luonnonmuistomerkin rauhoittamisesta luonnonsuojelulain 95 §:n nojalla. Kyseessä on kiinteistöön rajautuvan Pitkäniityntien varren pituinen pylväskataja-aita. Aitaan sisältyy noin 12 katajaa, joista kolme on kaatunut kiinteistön puolelle. Pystyssä olevat katajat ovat arviolta yli 8 metriä korkeita.

Luonnonsuojelulain 95 §:n mukaan puu, puuryhmä, siirtolohkare tai muu niitä vastaava luonnonmuodostuma, jota sen kauneuden, harvinaisuuden, maisemallisen merkityksen, tieteellisen arvon tai muun vastaavan syyn vuoksi on aihetta erityisesti suojella, voidaan määrätä rauhoitetuksi luonnonmuistomeriksi. Rauhoitettua luonnonmuistomerkkiä ei saa vahingoittaa eikä turmella. Yksityisen omistamalla alueella olevan luonnonmuistomerkin rauhoittamisesta päättää alueen omistajan hakemuksesta tai suostumuksella kunta. Rauhoituksesta päättää Loviisan kaupungin hallintosäännön 33 §:n mukaan rakennus- ja ympäristölautakunta.

Alueella on voimassa 25.9.1967 vahvistettu Loviisan ”XI Kaupunginosan asemakaavan laajennus”.

Asian valmistelu ja asianosaisten kuuleminen:

Ympäristöpäällikkö on 5.11.2024 käynyt kiinteistön edustalla tutustumassa hakemuksen kohteena olevaan pylväskataja-aitaan. Käynnin yhteydessä on otettu valokuvia.

Hakemuksesta on hallintolain 11 ja 34 §:n nojalla ilmoitettu kiinteistön lähimmille naapureille. Katajat kasvavat aivan kiinteistön rajalla, jolla myös kulkee sähkö- ja puhelinjohtoja ja lausuntoa on siksi pyydetty seuraavilta tahoilta: Loviisan kaupungin infrastruktuuriyksikkö, Kymenlaakson Sähköverkko Oy ja LPOnet Osk Anl. Lisäksi Loviisan kulttuuri- ja ympäristöliike ry:lle on pyynnöstä varattu mahdollisuus antaa lausunto.

Lausunnot ja muistutukset:

Lausunnon ovat antaneet Loviisan kaupungin infrastruktuuri- ja ympäristöliike, Kymenlaakson Sähköverkko Oy ja Loviisan kulttuuri- ja ympäristöliike. Lisäksi hakemuksen johdosta on saapunut yksi muistutus/mielipide. Loviisan kaupungin infrastruktuuri- ja ympäristöliikkeen lausunnossa todetaan muun muassa, että tonteilla kasvavan kasvillisuuden hoito on aina kiinteistön vastuulla. Omalta pihalta kadulle työntyvät oksat kuuluu poistaa, ja puiden oksat eivät saa kasvaa katulamppujen valokeilan eteen. Ilmajohdot ja puiden oksat ovat turvallisuusriski: oksat voivat aiheuttaa oikosulun, joka voi aiheuttaa tulipalon, sähkökatkon tai jopa henkilövahinkoja. Lausunnossa suositellaan, että rauhoitushakemuksessa esitetyt asiat arvioidaan lausunnossa mainittujen kriteerien mukaisesti.

Kymenlaakson Sähköverkko Oy:n lausunnon mukaan katajat voidaan suojella sillä ehdolla, että kiinteistön omistaja huolehtii katajien kasvusta ja ylläpidosta niin, etteivät katajat yletä liian lähelle sähköjohtoja. Katajat eivät saa aiheuttaa sähkönjakelulle haittaa tai mahdollisia vaaratilanteita osuessaan johtoihin, ja minimietäisyys sähköjohtoihin on 1 metriä alapuolella ja 0,5 metriä sivusta.

Loviisan kulttuuri- ja ympäristöliike ry:n lausunnossa puolletaan pylväskatajien rauhoitusta. Lausunnon mukaan hidaskasvuisena puuna katajien täytyy olla vähintään satavuotiaita ja niiden koko ja ikä ovat poikkeuksellisia. Poissuljettu ei ole myöskään se, että paikalla on kasvanut luontaisesti levinnyt katajikko, josta tontin reunassa kasvaneet yksilöt on jätetty aikoinaan aidanteeksi. Katajat ovat Pitkänniityntien maiseman kohottava ja arvokas osa.

Hakemuksesta johtuen on annettu yksi muistutus/mielipide. Muistutuksessa/mielipiteessä todetaan muun muassa, että katajat on istutettu kiinteistön rajalle 1970-luvulla edellisen omistajan toimesta.

Vastine:

Hakijalle on annettu mahdollisuus kirjallisen vastineen antamiseen lausuntojen ja muistutuksen johdosta.

Hakijan vastine on saapunut 24.1.2025 ja siihen sisältyy tietopyyntö naapureille tehdystä kuulemisasiakirjasta ja säännöstä (säännöksestä), johon pyyntö perustuu.

Hakija katsoo, että naapurin jättämä mielipide tulee jättää lakiin perustumattomana huomioon ottamatta ja viranomaisen pitää perustella, miksi naapuri lain ja oikeuskäytännön mukaan on asianosainen rauhoitusasiassa. Hakija vertaa vastineessaan nyt kyseessä olevaa kuulemismenettelyä maisematyölupien kuulemismenettelyyn.

Hakija katsoo Loviisan kulttuuri- ja ympäristöliike ry:n lausuntoon viitaten, että katajat kohottaisivat Pitkänniityntietä, joka ilman niitä olisi pihoiltaan paljolti puustosta paljas, lattea ja viherasfaltoitunut.

Oheismateriaali:

Sähköpostikirjeenvaihto ajalla 14.8 – 4.12.2024

Liite 4:

Hakemusasiakirjat

Valokuvat 5.11.2024

Kuulemiseen liittyvät asiakirjat, saapuneet lausunnot, muistutus/mielipide ja hakijan vastine

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Heidi Lyytikäinen

Ehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunta hylkää hakemuksen kiinteistöllä 434-404-3-99 sijaitsevan pylväskataja-aidan rauhoittamisesta luonnonmuistomerkkinä. Perusteluna on, että luonnonsuojelulain 95 §:n perusteet eivät täyty. Pylväskataja-aita on mitä ilmeisimmin istutettu kiinteistön rajalle, eikä se siitä johtuen ole luonnonsuojelulain tarkoittama luonnonmuodostuma. Rakennus- ja ympäristölautakunta pitää erittäin epätodennäköisenä sitä, että pylväskataja-aita olisi ollut olemassa ennen alueen kaavoittamista ja rakentamista, ja että se siinä vaiheessa olisi otettu huomioon niin, että kiinteistön rajalle olisi jäänyt kiinteistön mittainen aita.

Pylväskataja-aidalla ei myöskään ole sellaisia luonnonsuojelulaissa tarkoitettuja arvoja (kauneus, harvinaisuus, maisemallinen merkitys, tieteellinen arvo tai muu vastaava syy) jonka vuoksi sen suojelemiseen olisi olemassa erityisesti aihetta. Katajien sijainti sähkö- ja puhelinkaapeleiden välittömässä läheisyydessä asettaa sekin haasteen rauhoittamiselle: on mahdollista, että joitain katajia on lausunnoissa mainituista turvallisuussyistä jossain vaiheessa osin leikattava, vaikka ne muutoin ovatkin kotirauhan piirissä.

Hakijan tietopyyntöön ja kuulemiseen liittyen lautakunta toteaa, että naapureille lähetetty ilmoitus hakemuksen vireilläolosta on lähetetty hakijalle sähköpostitse 7.2.2025.

Luonnonsuojelulaissa ei ole säädetty asianosaisten kuulemisesta lain 95 §:ää koskevissa asioissa. Tällöin on sovellettava hallintolain (434/2003) 6 luvun 34, 36 ja 41 pykälä. Asianosaisten käsite on määritelty hallintolain 11 §:ssä. Hallintolain 34 ja 41 pykälien kohdalla hallituksen esityksessä (HE 72/2002) mainitaan muun muassa kuulluksi tulemisen oikeus oikeusturvaa edistävänä periaatteena. Oikeus tulla kuulluksi on yksi perustuslain 21 §:n keskeisistä oikeusturvaperiaatteista ja hyvän hallinnon vaatimus. Jos lainsäädännössä ei ole tiettyä hallinnollista prosessia koskien määritelty, miten asian vireilläolosta kuuleminen tapahtuu, on parempi kuulla asianosaisia laajemmin kuin ei ollenkaan. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että asianosaisten käsite on laissa kirjoitettu väljään muotoon, jotta se mahdollistaisi riittävän joustavuuden ja tapauskohtaisen harkinnan asianosaisaseman määrittämisessä.

Nyt kyseessä olevaa kuulemismenettelyä voidaan verrata rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) kuulemismenettelyyn. Ennen rakennuksen suojelua koskevan päätöksen tekemistä on lain 7 §:n nojalla varattava muun muassa viereisen ja vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalle ja haltijalle tilaisuus tulla kuulluksi. Nyt kyseessä olevassa asiassa on toimittu vastaavasti varaamalla viereisten ja vastapäätä olevien (asuin)kiinteistöjen omistajille tilaisuus tulla kuulluksi ennen luonnonmuistomerkin suojelua koskevan päätöksen tekemistä.

Liite 4:

Hakemusasiakirjat

Valokuvat 5.11.2024

Kuulemiseen liittyvät asiakirjat, saapuneet lausunnot, muistutus/mielipide ja hakijan vastine

Käsittely	Varapuheenjohtaja Daniel Thomasson esitti, että asia palautetaan uuteen valmisteluun. Jäsen Anne Penninkangas kannatti Thomassonin palautusehdotusta. Puheenjohtaja totesi, että on kannatettu palautusehdotus, joten asiasta äänestetään.
Äänestys	Pohjaesitys JAA (asian käsittelyä jatketaan) sai kuusi (6) ääntä (Mettinen, Lindfors, Haddas, Lappalainen, Mulli, Oinonen), muutosehdotus EI (asia palautetaan) sai kaksi (2) ääntä (Thomasson, Penninkangas). Äänestystuloksen perusteella asian käsittelyä jatkettiin.
Päätös	Rakennus- ja ympäristölautakunta hylkäsi hakemuksen kiinteistöllä 434-404-3-99 sijaitsevan pylväskataja-aidan rauhoittamisesta luonnonmuistomerkkinä. Perusteluna on, että luonnonsuojelulain 95 §:n perusteet eivät täyty. Pylväskataja-aita on mitä ilmeisimmin istutettu

kiinteistön rajalle, eikä se siitä johtuen ole luonnonsuojelulain tarkoittama luonnonmuodostuma. Rakennus- ja ympäristölautakunta pitää erittäin epätodennäköisenä sitä, että pylväskataja-aita olisi ollut olemassa ennen alueen kaavoittamista ja rakentamista, ja että se siinä vaiheessa olisi otettu huomioon niin, että kiinteistön rajalle olisi jäänyt kiinteistön mittainen aita.

Pylväskataja-aidalla ei myöskään ole sellaisia luonnonsuojelulaissa tarkoitettuja arvoja (kauneus, harvinaisuus, maisemallinen merkitys, tieteellinen arvo tai muu vastaava syy) jonka vuoksi sen suojelemiseen olisi olemassa erityisesti aihetta. Katajien sijainti sähkö- ja puhelinkaapeleiden välittömässä läheisyydessä asettaa sekin haasteen rauhoittamiselle: on mahdollista, että joitain katajia on lausunnoissa mainituista turvallisuussyistä jossain vaiheessa osin leikattava, vaikka ne muutoin ovatkin kotirauhan piirissä.

Hakijan tietopyyntöön ja kuulemiseen liittyen lautakunta totesi, että naapureille lähetetty ilmoitus hakemuksen vireilläolosta on lähetetty hakijalle sähköpostitse 7.2.2025.

Luonnonsuojelulaissa ei ole säädetty asianosaisten kuulemisesta lain 95 §:ää koskevista asioista. Tällöin on sovellettava hallintolain (434/2003) 6 luvun 34, 36 ja 41 pykälää. Asianosaisten käsite on määritelty hallintolain 11 §:ssä. Hallintolain 34 ja 41 pykälien kohdalla hallituksen esityksessä (HE 72/2002) mainitaan muun muassa kuulluksi tuleminen oikeus oikeusturvaa edistävänä periaatteena. Oikeus tulla kuulluksi on yksi perustuslain 21 §:n keskeisistä oikeusturvaperiaatteista ja hyvän hallinnon vaatimus. Jos lainsäädännössä ei ole tiettyä hallinnollista prosessia koskien määritely, miten asian vireilläolosta kuuleminen tapahtuu, on parempi kuulla asianosaisia laajemmin kuin ei ollenkaan. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että asianosaisten käsite on laissa kirjoitettu väljään muotoon, jotta se mahdollistaisi riittävän joustavuuden ja tapauskohtaisen harkinnan asianosaisaseman määräytymisessä.

Nyt kyseessä olevaa kuulemismenettelyä voidaan verrata rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) kuulemismenettelyyn. Ennen rakennuksen suojelua koskevan päätöksen tekemistä on lain 7 §:n nojalla varattava muun muassa viereisen ja vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalle ja haltijalle tilaisuus tulla kuulluksi. Nyt kyseessä olevassa asiassa on toimittu vastaavasti varaamalla viereisten ja vastapäätä olevien (asuin)kiinteistöjen omistajille tilaisuus tulla kuulluksi ennen luonnonmuistomerkin suojelua koskevan päätöksen tekemistä.

Liite 4:

Hakemusasiakirjat

Valokuvat 5.11.2024

Kuulemiseen liittyvät asiakirjat, saapuneet lausunnot, muistutus/mielipide ja hakijan vastine

Jakelu

Hakija

Tiedoksi

Loviisan kaupungin infrastruktuuri- ja ympäristö- ja energiavirasto
Kymenlaakson Sähköverkko Oy
LPOnet Osk Anl
Loviisan kulttuuri- ja ympäristöliike ry
Muistutuksen/mielipiteen antanut

